

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงมาตรการความรับผิดชอบทางอาญาและการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบทิ้งของเสียอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหา อุปสรรค และประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินคดีอาญากับผู้ลักลอบทิ้ง ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถยับยั้งมิให้มีการกระทำความผิดและสามารถลดการลักลอบทิ้งของเสียอันตรายลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาพบว่ามาตรการการลงโทษตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 อันเป็นกฎหมายหลักที่ใช้กับโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายนั้นสามารถลงโทษปรับในอัตราไม่เกินสองแสนบาท เนื่องจากมีข้อจำกัดทางกฎหมาย คือ โทษที่จะลงแก่นิติบุคคลได้ต้องเป็นโทษที่กฎหมายเปิดช่องให้ลงได้เท่านั้น ซึ่งการบัญญัติบทลงโทษปรับดังกล่าวไว้ในอัตราไม่สูงนักทำให้นิติบุคคลไม่เกรงกลัวและไม่เข็ดหลาบจากการได้รับโทษ จึงทำให้ไม่สามารถป้องปรามยับยั้ง และแก้ไขปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายลงได้ มาตรการลงโทษทางอาญาแก่ผู้ลักลอบทิ้งของเสียอันตรายตามระบบกฎหมายของไทยนั้นจึงยังไม่เพียงพอที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในต่างประเทศมีการพัฒนาโทษทางอาญาให้เหมาะสมกับนิติบุคคลที่กระทำความผิด เช่น การแก้ไขบทลงโทษปรับให้สูงขึ้น หรือ ใช้มาตรการอื่นที่ไม่ใช่การลงโทษจำคุก อันได้แก่ การคุมประพฤตินิติบุคคล (Probation) การให้ทำงานบริการสังคม (Community Service) การห้ามมิให้ออกเช็ค หรือ การโฆษณาความผิดของจำเลย ทั้งนี้มาตรการในการให้นิติบุคคลทำงานบริการสังคมจะเป็นเสมือนการให้นิติบุคคลได้โทษจากการก่อความเสียหายขึ้น การคุมประพฤตินิติบุคคลดังกล่าวจึงน่าจะมีผลต่อการยับยั้งการกระทำความผิดลงได้ เพราะทำให้นิติบุคคลได้สูญเสียในสิ่งที่นิติบุคคลนั้นหวงแหน เช่น ทรัพย์สินหรือเวลาในการประกอบกิจการ แต่อย่างไรก็ตามนิติบุคคลก็ยังมีโอกาสได้ดำเนินกิจการต่อไปอันมีผลเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไม่ให้หยุดชะงักและมีการพัฒนาต่อไป อันจะเป็นการให้นิติบุคคลเกิดความตระหนักรู้และดำเนินกิจการต่อไปโดยใช้ความระมัดระวังมากยิ่งขึ้น โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก สังคมก็ได้รับประโยชน์จากการบริการสังคมนั้นด้วย

การเพิ่มประสิทธิภาพการพิสูจน์ความผิดโดยอาศัยข้อมูลพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในการวินิจฉัยถึงคุณสมบัติของของเสียอันตรายที่มีการลักลอบนำไปทิ้งนั้น สำนักบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม โดยความร่วมมือของกรมควบคุมมลพิษ

และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานเพื่อบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 นั้นมีบทบาทสำคัญต่อการประสานความร่วมมือในการดำเนินคดีระหว่าง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพนักงานสอบสวนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนั้นพยานผู้เชี่ยวชาญก็มีบทบาทสำคัญในการที่จะนำเสนอข้อเท็จจริงต่อศาลใน
เรื่องการตรวจสอบค่าของมลพิษและมีส่วนช่วยให้การพิจารณาคดีดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและ
ถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยหลักการของประเทศฝรั่งเศสให้ศาลเป็นผู้กำหนดพยานผู้เชี่ยวชาญได้จาก
บัญชีพยานผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการเสนอจากสถาบันหรือสมาคมวิชาชีพในสาขาที่พยาน
ผู้เชี่ยวชาญนั้นมีความรู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ ซึ่งจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยให้การ
พิจารณาพิพากษาคดีโดยพิเคราะห์จากพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น